

ESŐ

Egy délután szárnyashangyák jelentek meg a lapos, meleg kő fölött, ahol kiöntve várt a szemelésre való áfonya. Ott keringtek minden átmelegedett kődarab fölött, nem lehetett őket elhajtani. A bács azt mondta, esőt hoznak.

Jó nap volt, reggeltől ingujjban járhattunk, bőrünkön éreztük a tülevelekből kioldódott fenyőillatot, csak a sziklák töve maradt hűvös. Aztán sietve összeszedtük a kiöntött áfonyát, az elnyomódott maradék között még láttuk a hangyákat, szárnyukkal a kőhöz ragadva, ahogy az első súlyos cseppek csapták oda őket. Csak egy fél veder áfonyánk gyűlt, de maradhattunk még pár napig.

Este a juhok ázottan érkeztek. Mind esett, de a pásztorok nem siettek. Mikor készen lettek a fejéssel, még egy darabig ott álldogáltak az eszténa előtt, barna nyakukon csorgott le a víz.

Velük volt Ioana is, sajtért jött fel a völgyből, nézték az esőt. Az asszony nehezen szánta rá magát az útra, de már elég késő volt. Adtak neki egy lovat, hogy azzal vigye le a sajtot, A ló a köves úton nem akart elindulni. Az asszony a faránál fogva taszította, azt mondta, nem jó ló. A bács azt mondta neki, menjen inkább előre. Aztán megindult a ló is, a fenyők között ment, ahol puhább a föld. Hamar eltűntek, aznap korábban sötétedett.

A füst odaragadt a tűzhöz, aztán lassan levált, lopakodva a lábak között terjengett, föl-kúszott, beleakaszkodott a gerendákba, és a zsindegy repedései közt feszült, mint a pókháló.

A pásztorokkal vacsoráztunk most is. Legvégén a kutyák kaptak enni. Nagy, fehér, kiismerhetetlen állatok voltak, nehéz volt megszokni ennyi kutyát. Az egyik, egy Bălan nevű, nem szeretett minket. Miután evett, kiment a sötétbe, és reggelig ugatott valahol.

A juhokat rendes időben kihajtották, fejésre visszatértek. A lósóska levelein egész nap pergett az eső. Csak ácsorogtunk a rozzant fedél alatt. Odaadtam az egyik pászornak a köpenyemet. Kiment vele egy kicsit, aztán visszajött, és levetette.

Esett, nem tudtuk hányad napja esik. Hívtam Göböt, menjünk áfonyát szedni, de nem akart. A köd órák óta omlott a völgy szája felől.

A pásztorok nyugodtak és csendesek voltak. Nem siettek, este végignézték, amíg esznek a kutyák, barna nyakukon folyton csorgott a víz.

Göb éjszaka egyszer felült. Én is odahajoltam. Megfogta a kezemet, és oda tette, ahol azelőtt feküdt. A pokróc is vizes volt. Aztán ülve aludt reggelig.

Esett, de megszedtünk még egy fél veder áfonyát. Göbnek elege volt. Nem sikerült ez a dolog, mondta, de nem bánja.

Késő délután a ködből két alak sötétlett elő. Közöttük botladozott egy harmadik: Vasilică, az alsó esztenából való fiúcska. Véres volt valamitől. Látszott, ha elengedik, elterül a földön. De nem engedték el, nem is álltak meg vele, mentek tovább a köves ösvényen lefelé, s míg válaszolgattak, nem fordultak hátra. Egy sziklától lett ilyen véres Vasilică. Az esővíz ki-moshatta valahonnan magasról, és legurult oda, ahol Vasilică állott. Köd volt. A kutyák utánuk ugattak. Göb azt mondta, bizonyos helyeken

véres a fű. Kimentem, hogy lássam én is, de addigra elmosta az eső.

Vizesen ébredtünk, a tetőn is csorgott befelé. Göb elindult valamerre. A karám szélétől visszatért, levette a köpenyét, és úgy ment ki az esőbe. Kicsivel feljebb megállt, ott maradt és ázott. Mellette haladtak el a pásztorok, akik az alsó esztenától igyekeztek valamerre. Göb később azt mondta, valami kőért mennek.

Délután ismét föltűntek az alsó esztenától való pásztorok, egy nagy követ görgettek maguk előtt. Begördítették a kerítésen belülre, a kaliba elé. Elég nehéz lehetett idáig hozni, combjukig ért. Abból a nagy sziklából való volt, aminek a pereme kihajol a gerincről a völgy fölé. Egyik oldala zöldesfekete volt, a friss törés mentén fehéres erezet futotta végig, csillogott a víztől.

Vasilică meghalt az éjjel, mondták a pásztorok. Az apja kéri a követ. Otthagyták a kerítésen belül, továbbmentek, hogy másnap utána-jönnék.

Göbvel kimentünk, megjártuk a felső katalant. Fölfelé menet azt mondta, beleszagolt az áfonyás vederbe, és azt hiszi, kezd erjedni, de aztán megvonta a vállát. A havasi láp vize rezgett a pergő esőben, rezgett benne a gerincvonala. Göb megállt, fűtülni kezdett valami meleget a tengerpartról, de csak a lelegejét, s lassan elnyújtva mindig újrakezdte. Olyan volt, mint egy szünetjelzés valahonnan, ahol soha sincs adás. Kértem, hagyja abba. Göb felém fordult, fűtült tovább, arcán csorgott a víz, a homlokán is, a szemeiből is, mintha bőgött volna, csupa lucok volt, de mosolygott. Göb fűtült, én is fűtültem, az eső pergett a láp tenyéryi tócsáiban, pergett a köpenyünkön, ázott a fű, úgy szólt, mint egy sz betű,

aztán a völgy felől minden hangot elborított a köd. Könnyű, nyugodt délután volt.

A kő most is ott állt a bejárat előtt, néztük, mennyi színű tud lenni egy ilyen egyszerű szikladarab. Estefelé két pásztor ki akarta tenni, de a bács nem engedte. Azt mondta, ami a kerítésen belül van, arra való, hogy megőrizték. A pásztorok nem szerették a követ. Később még többen mondták, bár hagyták volna ott azt a követ, ahol volt. Pedig tudni való volt, hogy másnap eljönnek az alsó esztenától való pásztorok, és keresni fogják, mert kell a Vasilică apjának.

Göb megint beleszagolt az áfonyás vederbe, csak legyintett. Éjszaka megszólított, hogy nem tud semmiképpen hazagondolni. Ott tart, hogy el akarja képzelni magának az ágyterítőjét, de nem tudja. Az nem az ő ágyterítője, hanem csak egy ágyterítő. Még két napig maradhatunk.

Nem fog beérni a sajt, mondta a bács, és az esőt nézte. De azért mind úgy végezték a dolgukat, mintha beérne.

A kőért csak harmadnap jöttek el. Velük volt a Vasilică bátyja is, egy lovat vezetett. A követ három nagyon rövid gömbfára tették, odaláncolták, és a ló húzta. Lefelé a vizes rönkök jól csúsztak.

Este egyik pásztor azt mondta, ő másnap megy, körülnéz otthon. A bács azt mondta neki, nem megy sehova. Nem is ment. Reggelre süttött a nap. A pásztorokon nem látszott, hogy örülnek, de az, amelyik este ment volna, most már nem akart. Fejés után kihajtották a juhokat, és velük ment a Bălan nevű kutya is. A bács adott nekünk egy jókora darab sajtot az útra. Göb kicsit zavarban volt, de aztán be-

tette az áfonyás veder mellé, a hátizsákba. Ré-
óta ismerte ezt a bácsot.

Lemenet elhaladtunk az alsó eszténa mellett,
a juhok fenn voltak az oldalban. Egy gyermek
integetett nekünk, de nem ismertük. Visszain-
tegettünk neki. Ez jöhetett Vasilică helyett. A
kerítés mellett, a lósóska között ült egy nagyon
kicsi borjú, olyan színe volt, mint egy divatos
szövetnek. Először láthatta a napot, egy hétig
esett.

Útközben hallottuk, a Vasilică apja széttörte
a követ az udvarán, most már azon fognak
jární.

A völgy aljában megálltunk. Elővettük a saj-
tot, amit útravalóul kaptunk a bácstól. – Mit
szólnál hozzá – kérdezte Göb –, ha valami
komoly nővel utazhatnánk hazáig? – Jó volna
– mondtam. Közben ettük a sajtot, csak be-
érett. – Azért – mondta Göb, mert most egy-
általán nem érezzük, milyen szaga van ennek
az ázott, füstös ruhának. – Aztán továbbmen-
tünk. Egy veder áfonyánk volt, el akartuk adni,
de Göb azt mondta, nem kell most már senki-
nek, mert erjedt, inkább leöntjük majd otthon
szesszel.